

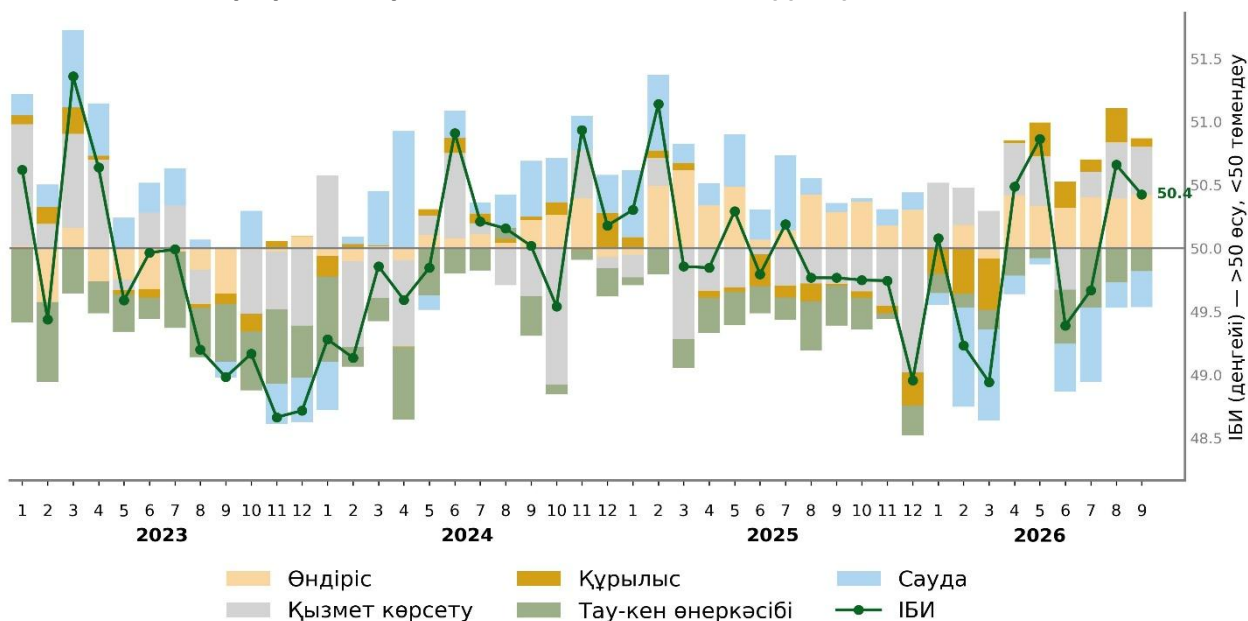
ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

Іскерлік белсенділік индексі

2026 Қыркүйек

2026 жылғы қыркүйекте іскерлік белсенділік индексі (ІБИ) 50,4-ті құрап, оң аймақта қалды.

1-график. Іскерлік белсенділік индексінің (ІБИ) динамикасы

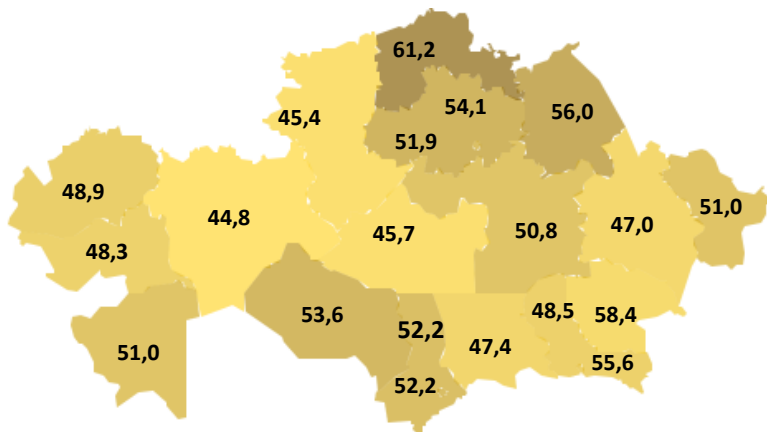

Өндіріс, құрылыс және қызмет көрсету секторларында іскерлік белсенділік оң аймақта қалды. Бұл салалардағы индекстер тиісінше **52,3**, **51,0** және **50,9**-ды құрап (тамызда – 52,1, 54,3 және 51,1), бейтарап деңгейден (50) жоғары болды. Сауда және тау-кен өнеркәсібі салаларындағы индекстер тиісінше **48,4** және **48,9**-ды құрап (тамызда – 48,9 және 48,3), теріс аймақта қалды.

2-график. Қыркүйек айындағы өңірлер бойынша ІБИ

11 өңірде іскерлік белсенділік жақсарды.

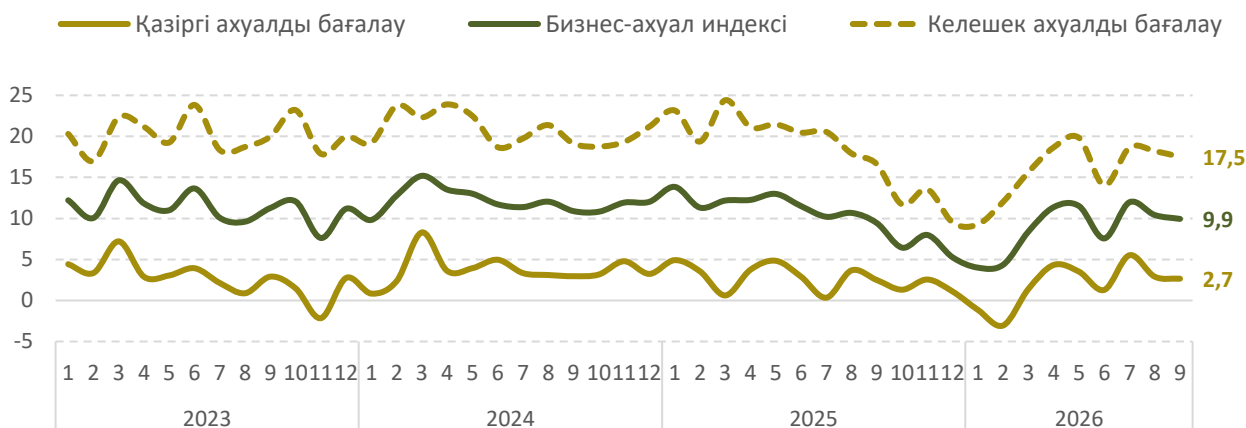
Индекстің ең жоғарғы мәні Солтүстік Қазақстан облысында (61,2), ең төменгі мәні Ақтөбе облысында (44,8) тіркелді.

Бизнес-ахуал индексі

2026 жылғы қыркүйекте бизнес-ахуал индексі 9,9-ды құрады. Бизнесі жүргізудің қазіргі және келешек жағдайларына берілген бағалар сәл төмендегенімен, оң деңгейде қалды.

3-график. Бизнес-ахуал индексінің (БАИ) динамикасы*

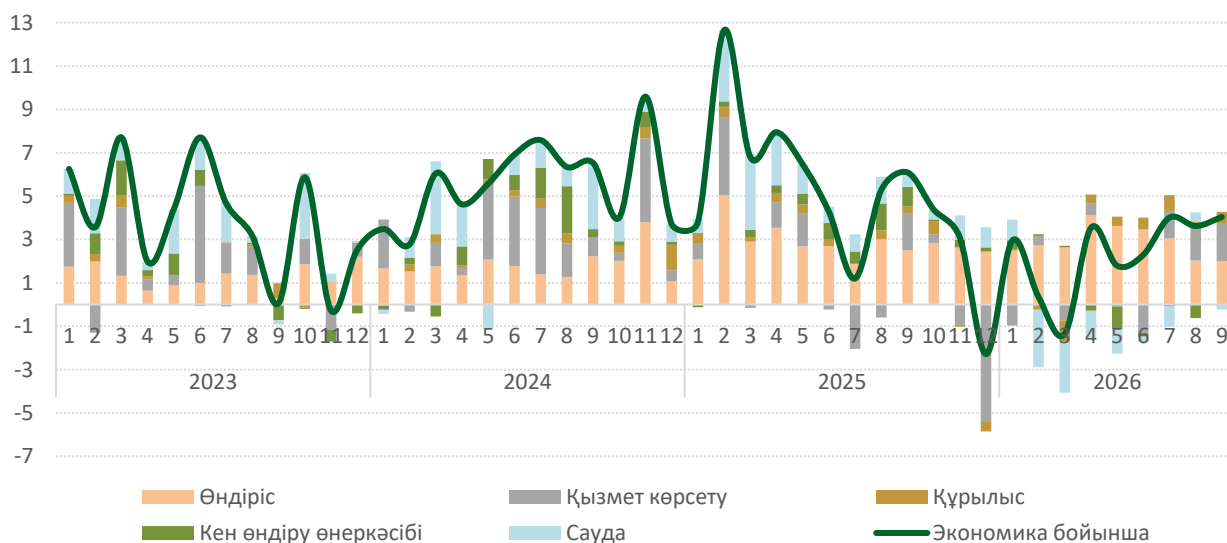
* Қазіргі және келешек бизнес-ахуалды бағалау үшін жауаптар теңгерімі (ЖТ) қолданылады. Ол — бизнес-ахуалдың өзгерісіне қатысты сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық. Индекс мәні 0-ден жоғары болса — ахуалдың жақсарғанын, төмен болса — нашарлағанын білдіреді

Кәсіпорындардың өнімдеріне сұраныс артты

Сауда және тау-кен өндіру өнеркәсібін қоспағанда, барлық секторда сұраныстың артқаны байқалды.

Респонденттер сұраныстың өзгеруіне оң баға берді. Ал коммуникациялар мен қаржылық ресурстарға қолжетімділікті бейтарап деп бағалады. Қалған факторлар бойынша (салықтық жүктеме, бизнесті қорғау мәселелері) бағалар теріс күйінде қалды.

4-график. Сұраныстың өзгеру динамикасы (ЖТ)* секторлардың әсері

* Сұранысты бағалау үшін жауаптар теңгерімі (ЖТ) қолданылады. Ол — сұраныстың өзгеруі туралы сұраққа берілген оң және теріс жауаптардың айырмасы. Индекс мәні 0-ден жоғары болса, ахуалдың жақсарғанын, 0-ден төмен болса, нашарлағанын білдіреді.

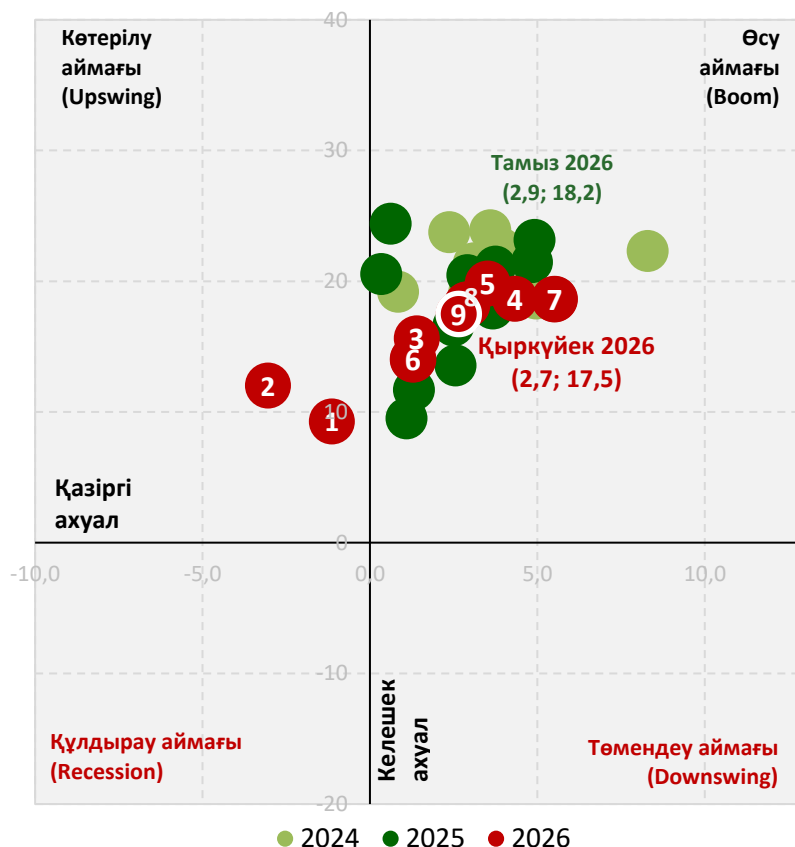
5-график. Бизнес-цикл «сағаты»*

2026 жылғы қыркүйекте бизнес-цикл «сағаты» көрсеткіші өсу аймағында қалды.

Бизнесті жүргізудің қазіргі жағдайына берілген баға сәл төмендеп, жауаптар теңгерімі 2,7-ні құрады.

Алдағы алты айда бизнесті жүргізу жағдайына берілген баға 17,5-ті құрады.

*Бизнес-цикл «сағаты» берілген уақытта экономиканың циклдің қай фазасында болғанын көрсетеді. Оны құру үшін қазіргі ахуалды (X осі бойынша) және келешек ахуалды (Y осі бойынша) бағалау бойынша деректер қолданылады.

**Қазақстан Ұлттық Банкі есептейтін индекстер елдегі басқа ұйымдар жариялайтын қазақстандық кәсіпорындардың іскерлік белсенділігі бойынша ұқсас көрсеткіштерден өзгеше болуы мүмкін. Бұл айырмашылықтар респонденттер іріктемесінің салалық және өңірлік құрылымындағы ерекшеліктерге, сондай-ақ қолданылатын есептеу әдіснамасының айырмашылықтарына байланысты. Осыған орай, аталған индекстерді тікелей салыстыру үшін емес, бірін-бірі толықтыратын ақпарат ретінде қарастырған жөн.

ӘДІСНАМАЛЫҚ ТҮСІНДІРМЕ

¹ Ақпарат нақты сектор мониторингіне қатысушы кәсіпорындар арасында ай сайын жүргізілетін сауалнама нәтижесіне сай дайындалды.

² Іскерлік белсенділік индексі жаңа тапсырыстар көлемі, жұмыспен қамту деңгейі, жаңа өнім көлемі, тауарлы-материалдық қорлардың көлемі, жеткізу мерзімі сияқты кәсіпорындар көрсеткішінің жиынтық өзгерісі ретінде есептеледі.

³ Іскерлік белсенділік индексін есептеу үшін диффузиялық индекс (ДИ) пайдаланылады. Ол әрбір көрсеткіш бойынша оң жауап берген кәсіпорындар үлесінің және өзгеріссіз жауаптардың жартысының үлес қосындысы (үлестер салмақтанып есептеледі) ретінде есептеледі. Бұл индекс көрсеткіштің өзгеру динамикасын сипаттайтын жалпыланған индикатор саналады.

⁴ Бизнес-ахуал индексін (БАИ) есептеуде Ifo неміс зерттеу институтының әдістемесіне сәйкес осы айдағы бизнес-жағдайлардың көрсеткіштері (АЖ) және болашақ 6 айдағы бизнес-жағдайлардың күтілетін өзгерістері (БЖ) бойынша жауаптар теңгерімі (ЖТ) пайдаланылады:

$$БАИ^* = \sqrt{(ЖТ(АЖ) + 200) * (ЖТ(БЖ) + 200)} - 200$$

мұндағы, ЖТ – жауаптар теңгерімі

АЖ – ағымдағы экономикалық жағдай БЖ – болашақтағы экономикалық жағдай

⁵ ЖТ (жауаптар теңгерімі) бизнес-шарттардың өзгеруі туралы сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптардың үлесі арасындағы айырма ретінде есептеледі. Кәсіпорындар ұсынылған үш жауаптың біреуін таңдайды: «жақсарды», «өзгерген жоқ» және «нашарлады». Жауаптардың үлесі салмақтана отырып есептеледі.

⁶ Ifo зерттеу институты жасаған бизнес-цикл «сағаты» – бұл екі нөлдік сызықтың қиылысуымен төрт квадрантқа бөлінген диаграмма (координаттар жүйесі). Олар іскерлік жағдай тұрғысынан экономикалық циклдің төрт кезеңін білдіреді: көтерілу, өсу, төмендеу, құлдырау. Егер ағымдағы жағдайларды бағалау теріс болса, ал күтулер оң болса – экономикасы көтерілу фазасында, егер ағымдағы жағдайларды бағалау және күтулер оң болса – онда экономика өсу фазасында т.с.с.

⁷ Диаграммалардағы деректер маусымдық фактордың әсерінен тазартылған.

⁸ Алдыңғы айлардың динамикасында маусымдық тазалауға және жалпы қосылған құнды (ЖҚҚ) нақтылауға байланысты өзгерістер болуы мүмкін.

⁹ Секторлар бойынша егжей-тегжейлі ақпарат (сұрыптау туралы ақпарат, индикаторлар динамикасы, жауаптардың таралу нәтижелері) дашбордта берілген.